

Asia: VN/7050/2023

Luonnos valtakunnalliseksi nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaksi (VANUPO) 2024-2027

Lausunnonantajan lausunto

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 1: Jokaiselle nuorelle polku eteenpäin

-

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 2: Monipuolista tietoa ja välineitä nuorten mielen hyvinvoinnin tukemiseen

-

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 3: Nuorten hyvinvointia tuetaan osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta vahvistamalla

Puolueiden kansainvälinen demokratiayhteistyö - Demo Finland korostaa lausunnossaan, että nuorisolain tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia yhteiskunnassa. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtana on kestävä kehitys. Nämä tavoitteet pohjautuvat ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen ja kestävä kehityksen periaatteisiin, joissa huomioidaan myös tämän päivän päätösten vaikutukset seuraaville sukupolville.

Nämä tavoitteet ovat entistä tärkeämpiä ajassa, jossa kansainväliset demokratiatutkimukset raportoivat demokratian tilan heikentymisestä niin uusissa kuin vakiintuneissakin demokratioissa. Jopa 70 prosenttia maailman väestöstä asuu itsevaltaisissa valtioissa ja autoritaarisempaan suuntaan liikkuvien valtioiden määrä on yli puolet suurempi kuin demokratisoituvien maiden määrä. Demokratian tilan heikentymistä on tapahtunut edustuksellisuuden lisäksi poliittisissa oikeuksissa, sananvapaudessa ja lehdistönvapaudessa sekä oikeusvaltioperiaatteen toteutumisessa.

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 3: Nuorten hyvinvointia tuetaan osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta vahvistamalla

LISÄYSEHDOTUS: Panostetaan demokratia- ja ihmisoikeuskasvatukseen kouluissa ja oppilaitoksissa sekä nuorisotyössä ja kaikessa vapaa-ajan toiminnassa.

Demokratiakasvatuksessa tulee huomioida myös edustuksellinen demokratia ja puoluepolitiikka monipuoluepohjalta. Puolueisiin ja niiden nuoriso- ja opiskelijajärjestöihin tutustuessa nuoret oppivat vaikuttamismahdollisuuksista edustuksellisessa demokratiassa, erilaisista ideologioista ja poliittisista suuntauksista sekä siitä miten monipuoluedemokratia Suomessa toimii. Demokratiakasvatuksella voidaan vahvistaa nuorten kiinnostusta äänestä ja ymmärrystä omista mahdollisuuksista vaikuttaa yhteiskunnassa. Puolueiden, poliittisten nuoriso- ja opiskelijajärjestöjen sekä oppilaitosten on tehtävä entistä vahvemmin yhteistyötä. Yhteistyötä tulee tukea vahvistamalla alueellista koordinaatiota esimerkiksi kuntien osallisuustyöntekijöiden kautta.

LISÄYSEHDOTUS: Nuorten osallistumisrakenteet alue- ja valtionhallinnossa tulee sitoa entistä vahvemmin osaksi päätöksentekoa. Nuorten osallisuusryhmät ja kuulemiskanavat eivät saa toimia irrallisina päätöksenteon prosesseista, vaan niitä tulee hyödyntää aktiivisesti valmistelussa, päätöksenteossa ja päätösten vaikutusten seurannassa.

Avoimessa hallinnossa tulee siirtyä osallistamisesta vahvemmin yhteiskehittämiseen nuorten kanssa. Nuorten osallistumisen tulee tapahtua monikanavaisesti ja nuorten ryhmien lisäksi tulee hyödyntää tutkimustietoa, kyselyitä, kuulemistilaisuuksia ja nuorisojärjestöjen asiantuntemusta.

Nuoret eivät ole vain erikseen konsultoitava ryhmä, vaan nuorten poliittista osallistumista on tuettava, jotta he voivat asettua ehdolle ja toimia yhteiskunnallisina päätöksentekijöinä. Puolueiden nuorisotoiminnan tukeminen on tärkeä osa nuorten poliittisen osallistumisen edistämistä.

LISÄYSEHDOTUS: Tuetaan nuorten rakentavan dialogin taitojen oppimista. Erityisesti yhteiskunnallisessa ja poliittisessa keskustelussa tarvitaan dialogitaitoja, joilla voi ymmärtää erilaisia näkökulmia ja eri taustoista tulevia ihmisiä. Erityisen tärkeää on tukea politiikassa toimivien nuorten dialogitaitoja ja puoluerajat ylittävää yhteistyötä. Edistetään puolueiden yhteistyötä politiikassa toimiviin nuoriin kohdistuvaan häirintään ja syrjintään puuttumisessa. Tuetaan puolueita kehittämään toimintansa esteettömyyttä ja saavutettavuutta erityisesti nuorten näkökulmasta.

Nuorisotyön ja –toiminnan tukemisen linjaukset

-

Painopisteet nuorisoalan valtakunnallisten osaamiskeskusten valtionapukelpoisuuden hyväksymiselle

-

Suomen kansalliset tavoitteet nuorisoalan eurooppalaiselle ja kansainväliselle toiminnalle

Suomen kansalliset tavoitteet nuorisoalan eurooppalaiselle ja kansainväliselle toiminnalle

Demo Finland pitää tärkeänä, että osallisuus ja demokratian vahvistaminen ovat VANUPO:n eurooppalaisen ja kansainvälisen toiminnan painopiste.

Demokraattisen kehityksen ja nuorten poliittisen osallistumisen tukeminen uusissa ja kehittyvissä demokratioissa on keskeinen osa Suomen kansainvälistä nuorisopolitiikkaa. YK:n väestöennusteen mukaan vuonna 2050 mennessä jo kaksi viidestä maailman lapsesta asuu Afrikan valtioissa. Kansainvälisen tutkimusinstituutti V-Demin Case for Democracy -raportin mukaan demokratioissa on mm. korkeampi koulutustaso, alempi lapsikuolleisuus ja tasa-arvo toteutuu paremmin. Demokratioiden tukeminen edistää rauhaa, sillä on hyvin harvinaista, että demokratiat sotivat toisiaan vastaan.

LISÄYSEHDOTUS: Suomi tukee YK:n Nuoret, rauha ja turvallisuus 2250 ja Naiset, rauha ja turvallisuus 1325 -päättölauselmien kansallisten toimintaohjelmien laatimista kansainvälisesti ja edistää Suomen kansallisen toimintaohjelman toimeenpanoa.

Muita näkemyksiä ohjelmasta

-

Viljanen Virva
Puolueiden kansainvälinen demokratiayhteistyö Demo ry - Puolueiden
kansainvälinen demokratiayhteistyö - Demo Finland